

vod da bude sazdan na laži i lešini.

17, 11. „Da budu jedno kao mi“. Treba da se ujedine, kao što postoji potpuno jedinstvo bivstva i života između Oca i Sina. Kod Božanskih osoba je to jedinstvo substancijalno, kod nas etičko; ondje izvorno i nepromjenljivo, absolute najsvršenije; ovdje kod nas relativno savršeno.

Preporučujem najviše duhovnicima i budućim kandidatima svećenstva.

Dr. F. Zagoda.

Dr. Peter Thomsen: Kompendium der Palästinischen Altertumskunde. Tübingen 1913. vez. M. 4.80.

Thomsen kratko, jezgrovito u kompendiju riše starine Palestinske. Djelo je znamenito, što nam ne predočuje samo starine doba kananejskog i izraelskog, već i spomenike helenističke, rimske i bizantske kulture. Taj materijal trebalo je sabrati iz vrlo brojnih malih bilježaka, napisa i odlomaka. Svakako zaslužan, no težak posao. Pisac proučavao je godine svu literaturu o Palestini; dvaput je dulje vremena boravio u svetoj zemlji; prema tomu imao je dovoljno prilike, da upozna stare dokumente. Uza sve to zove čedno svoje lijepo i vrlo poučno djelo „ersten Versuch“. Opravdano se nada pisac, da je pružio krasnu priručnu knjigu onima, koji u naučnu svrhu putuju u Palestinu, i slušaocima bogoslovlja. (Vorwort).

Knjiga se dijeli u I. Allgemeiner Teil. A., Begriff und Geschichte der palästinischen Altertumskunde. B.) Rassen, Völker, Kulturen, Siedelungen. II. Besonderer Teil: A) Vorgeschichtliche Denkmäler; B) Wohnung, Haus, Dorf, Stadt; C) Kunst; D) Grabanlagen; E) Schriftwesen, Inschriften; F) Geldwesen, Münzen.

Preporučam bogoslovima.

Dr. Franjo Zagoda.

Vein August: Die Freudenbotschaft unseres Herrn u. Heilandes Jesus Christus. Nach den vier heiligen Evangelien und der übrigen Urüberlieferung harmonisch ge-

ordnet. U maloj 8-ni str. X + 523. Freiburg i Wien. Naklada Herderova. Cijena 5 K.

Ova je knjiga prva sveska posebnoga niza knjiga, što ih počela izdava ti nakladna knjižara Herderova pod naslovom: Bücher für Seelenkultur. Pisac ove knjige pokušao je sastaviti jedno evanđelje od četiri i prikazati život i nauk Isusov riječima svih četvorice evanđelista u jednoj slici. Pisac veli, da to nije prvi, ali da je novi pokus, da u cjelovitoj slici prikaže cjelokupnu predaju, kako je u historiji zbivala se. Evanđelisti pisali su, kako je koji shvatio i kako je na njegovu osobu djelovalo. Oni nisu pisali okom kritična historičara, već više srcem bogobojazna čovjeka, i za to nijesu evanđelja nikakve kritični napisane biografije, već religiozne propovijedi, apologije, u kojima se opisuje, što je sve Isus naučao, činio i trpio i što je sve za čovječanstvo učinio. Nijesu se držali kronološkoga reda, van u koliko je odgovaralo njihovoj svrsi. Za to on nastoji, da prikaže slobodnim poredanjem „rad osnu vijest“, kako historijski nije nemoguća, a estetski vjerojatna. Na mjestima, gdje je osobite poteškoće bilo, nastojao je pisac ukloniti ih zaporkom označenim dodatcima, kojima se zgodno ispuni nastala praznina. Prikazano je pak cijelo gradivo, kao da se je u jednoj godini zbivalo. Iza kratka predgovora (Lk. 1 1—4), prologa o Logosu (Iv. 1 1—18), genealogije (po Lk. i Mt.) razdijeljeno je gradivo na ova poglavlja: Porodenje Isusovo i mladost njegova. Krstitelj. Predmesijansko djelovanje. Proljeće i uspjesi. Ljeto. Neprijatelji i dvojbe. Svetkovina sjenica. Kriza u Judeji. Jesen. Kraljevstvo Božje iznutra. Zima. Kriza u Galileji. U poganskoj zemlji i na putu k svetkovini vazma. Isus i njegovi učenici. U Jeruzalemu. Isus Mesija. Oproštaj. Muka i smrt. Isusova pobjeda i triumf. Zaglavak.

To je prvi, najveći i poglaviti dio ove knjige, koji opsiže 254 stranica. U drugom, manjem ali opsežnom dijelu imade pisac tumačenja (Erläuterungen zur Evangelienharmonie). I tude imade istu razdiobu kao i u

prvom dijelu, iste naslove, budući da se tumačenja odnose na sadržaj pod gornjim naslovima. U tim se tumačenjima smisao mnogih riječi sv. Pisma oštrije ističe, neobični prevod opravdava, napose historijske prilike u Palestini i u rimskom carstvu opisuju i ono što je vrhunaravno u svojem pravom svijetlu prikazuje.

U trećem dijelu dodao je pisac najvažnije podatke iz nekanonskih (apokrifnih i profanih) vrela o Isusu i njegovoj nauci, kao n. pr.: Tacita (Annales 15, 44.).

Na četvrtom mjestu dolazi povjesnički pregled Palestine počam od Aleksandra Velikoga do razorenja Jeruzalema po Titu.

Na koncu djela: imade sinoptički pregled sadržaja, iskaz mjestâ pojedinih evanđelja u savezu sa ovom harmonijom i alfabetsko kazalo stvari k tumačenju i opaskama.

Djelo je pisca stajalo mnogo truda pa ima nade, da će se trud naplatiti onom koristi, koju će napose izobraženi slojevi crpsti iz ove knjige, koju kad čitaš, misliš da čitaš povjest, životopis Isusov; tako to glatko i ugodno teče. Vanjština knjige je vrlo ukusna, tisak i papir kao i format knjige privlače čitaoca, da rado uzima ovu knjigu u ruke.

Knjiga je svakako vrijedna preporuke.

Dr. Josip Pazman.

Persico, Elena da: Die heilige Melania die Jüngere Römische Senatorin. Ein charitatives und soziales Frauenleben geschildert nach den von Seiner Eminenz Kardinal M. Rampolla del Tindaro veröffentlichten handschriftlichen Quellen. Autorisierte Uebersetzung von Dr. Romuald Banz O. S. B. Mit 21 Einschaltbildern und 33 Illustrationen im Text:

Jedna od znamenitijih pojava staroga vijeka jest bez dvojbe sv. Melanija Mlada (383 - 439 g. pos. Kr.) Za potonjih je vijekova njezin život

bio zaboravljen. Stoga nam nedavno preminuli stožernik Rampolla del Tindaro započe osobno skupljati po nekim starodrevnim knjižnicama razbacane podatke, e da uzmogne uobličiti povjesnu pojavu te zamjerne svetice Melanije, bogate po rodu i po kršćanskom srcu. Plod stožernikova dugotrajnog istraživanja bje objelodanjenje svih postojećih povjesnih isprava, koje pomažu za osvjettljenje Svetičina života.

Na temelju tih skupocjenih dragocjenosti, sabranih po uzoritom stožerniku Rampolli, prvi se svjetski književnici dadoše, da lijepim perom ovjekovječe žiće plemićke Melanije. Georges Goyan na francescom jeziku prvi priredi njen životopis (1908). Za Goyan-om se povede i odlična Elena da Persico, voditeljica današnjeg kat. ženskog pokreta u Italiji. Ona se odlučl, da, nezavis o od Goyan-ova spisa, poda po svojem ukusu vjernu sliku ove kršćanske plemićke iz staroga vijeka. Iz ovoga posljednjega vrela dobismo i mi njemački prevod po marnom benediktincu Dru Banz-u, koji je u mnogočem talijanski izvornik popunio i proširio. S ovom knjigom, što opseže 329 str. + XII. u osmini, Elena da Persico pruža katoličkoj javnosti jedno crkveno i kulturno-povjesno djelo. Tuj bo se riše: zadnji očajni boj umirućeg poganstva sa triumfirajućim kršćanstvom; zauzeće vječnoga grada po Alarihu; način živovanja na carskom dvoru u Rimu i Bizantu; crkveni obredi i disciplina u Rimu, Africi i Palestini; napredovanje redovništva po raznim pokrajinama; štovanje svetačkih ostataka (relikvija); svagdašnje pričešćivanje u Rimu; običaji pri postu; odgoj i pouka kršćanske ženke mladosti i t. d. Osim toga u ovoj knjizi nalazimo i crteže najznamenitijih ličnosti u Melanijino doba kao što su: poganski pontifex Albinus, patricij Lausus, car Honorije, carice: Serena, Pulherija i Eudokija, sveci: Augustin, Hrizostom i naš Jeronim, i mnoge druge važne ličnosti. Iz cijele knjige proviruje sv. Melanija kao nositeljica one zlatne lozinke: contemptus mundi, amor Christi, ili prezir svijeta a ljubav Krista. Ovaki životopis prikazuje u svemu i svačemu uzor prave karitativne i socijalne žene.